

AVRUPA AĞZINDAN KAÇIRIYOR: AVRUPA HER ZAMAN HRİSTİYAN

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Analiz No : 2019 / 11

03.05.2019

Geçtiğimiz Pazar günü (28 Nisan 2019), aralarında şu sıralar ihtilaf olmasına rağmen, Hristiyan Demokratik Birliği ve Hristiyan Sosyal Birliği (*Christian Democrats Union (CDU)/ Christian Social Union (CSU)*) ortak toplantısında, Almanya Şansölyesi Angela Merkel de hazır bulunmuştur. İki kardeş parti, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu Başkanlık seçimlerine dayanışma içine girmektedir. Öyle ki, her iki parti de ortak toplantıda düzenlenen bir törenle Manfred Weberi Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Calude Junckerin pozisyonuna aday göstereceklerini ilan etmişlerdir[1].

Kardeş partiler CDU/CSUnun ortak toplantısında, Avrupanın Hristiyan demokratik değerler üzerine inşa edilen bir topluluk olduğu belirtilmiş, sınır güvenliklerinin artırılması için çalışılacağı vurgulanmıştır. Toplantıda yer verilen görüşlerin aslında Avrupanın savunmada olduğunu ortaya koyduğu da ifade edilmiştir[2].

Sağ kardeş partilerin adayı Manfred Weber de yaptığı konuşmada Türkiyenin ABde yeri olmadığını yinelemiş, Avrupanın Hristiyan gelenekten geldiği için gurur duyulması gerektiğini söylemiş, bu sebeple Türkiyenin Avrupa Birliği içindeki varlığına karşı olduğunu söylemiştir. Başka bir deyişle, Avrupa Komisyon Başkan adayı Weber, Avrupa değerlerinin Hristiyan değerler üzerine inşa edilmiş olduğunu açık bir şekilde ortaya koymuştur[3].

2002 yılında da, Avrupanın Hristiyan değerler temelinde yükseldiği vurgulanmıştı. Avrupa, yeni anayasa sürecinde Avrupa Anayasasına Doğru? (İng. *Towards a European Constitution*) başlığı ile gündemine almıştı. O dönem, yeni anayasa tartışmalarının gündeminde Papa II. John Paul de yerini almıştır. Verdiği mesajda, çoklu değerlerin kültürel olarak katkıda bulunduğunu, Roma Hukukunu ve erdemi Yunan ruhundan aldığını, Latin, Kelt, Alman, Slav, Macar ve Finli halklardan, Yahudi ve Müslüman dünyasına kadar pek çok kültürden beslendiğini ifade etmiştir. Yine de Avrupanın Hristiyan mirasını inkâr edemeyeceğini, dolayısıyla hukuk, sanat, edebiyat ve felsefenin İncilin verdiği mesajdan etkilendiğini söylemiştir. Mesajında, Avrupa tarihinin Hristiyan kökler temeline göre şekillendiğine yer

vermiş, bu fikirlerin Avrupanın o dönem oluşturulması planlanan yeni anayasasında yer alması gerektiğini belirtmişti[4]. Prensip itibariyle itiraz görmemekle beraber, böyle bir ifadenin Avrupayı zor durumda bırakabileceği ifade edilerek bu ibareye yer verilmemişti.

Jacques Chirac, dönemin Fransa Cumhurbaşkanı, Papa II. John Paulün anayasa önerisine karşı çıkarak Fransanın zaten Hristiyan temelleri üzerine inşa edilmiş bir ülke olduğunu öne sürmüş, böyle bir ibarenin Avrupa Anayasasında yer almasının gereği olmadığını savunmuştu[5]. Bu ifade de, geçtiğimiz günlerde yanarak büyük darbe alan dünya mirası Notre Dame için çıkan haberlerde hatırlatılarak Avrupanın ve Fransanın varlığının sembolü olarak belirtilmesine vesile olmuştur.

2007 yılında, Lizbonda, Anayasa taslağında yer alan düzenlemeler Reform Antlaşması başlığı ile yeniden gündeme alınmıştır[6]. Yeni Anayasada Avrupanın Hristiyan mirasından doğrudan doğruya bahsedilmemiştir[7]. Birliğin kilise ve üye devletlerin dini topluluklarına ya da ibadethanelerinin varlığına saygı ibarelerine yer verilmiştir[8]. Ayrıca Birliğin, kültürel, dinsel ve dilsel çeşitliğe saygı duyması gerektiği Anayasada geçen ifadeler arasında yer almaktadır[9]. İbarelerle belirtilmese de üst düzey yetkililer Avrupa Birliğinin zaten Hristiyan olduğunu ifade etmişler, bugün de bu söylemlerini sürdürmektedirler.

Son günlerde, Avrupanın Hristiyan birliği olduğu söylemlerinin aşırı sağ ve popülizmin bir sonucu olarak ön plana çıktığı düşünülse de bugün, popülizm ve sağ uzun zamandır söylenmek istenenler için elverişli bir ortamın oluşmasına olanak sağlamıştır. Avrupa, Müslümanların varlığını şaşkınlık ve çoğu zaman öfke ile karşılamakta Müslümanlarla birlikte yaşama düşüncesinden rahatsızlık duymakta, toplumlarında aydın, yazar, sanatçı ve kadınlar için tehdit oluşturabilme ihtimalini öne çıkararak bu düşüncenin daha da korku salmasına neden olmaktadır[10].

Geçtiğimiz günlerde emekli olan Fransanın Vaşington Büyükelçisi Gérard Araud Fransanın Yahudi-Hristiyan bir ülke (İng. *Judeo-Christian*) olduğunu söylemiştir[11]. Bunun da İslam karşıtı anlamına geldiğini verdiği bir röportajda açıkça dile getirmiştir. Sadece Fransanın değil, Avrupanın da anti- Müslüman olduğunu da hiç çekinmeden ifade edebilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Avrupa değerleri arasında temel bir ilke olarak laikliği de görmüştür ve Türkiye laiklik ilkesini anayasası ile benimsemiştir. Türkiye laik bir ülkedir ve Anayasasında laik, sosyal ve hukuk devleti olduğu ibaresi yer almaktadır. Ama üzüntü ile görülmektedir ki, Avrupa giderek laik değerlerden uzaklaşmakta, Hristiyan değerlerini ön plana çıkarmakta ve dışlayıcı/ötekileştirici olmaktadır. Bu söylemler, insanlık değerleri düşünüldüğünde, Avrupa açısından büyük bir talihsizliktir.

[1]Germanys Conservatives Issue Anti-Nationalist, Pro-Europe Rallying Cry, *Deutsche Welle* , 28 Nisan 2019, https://www.dw.com/en/germanys-conservatives-issue-anti-nationalist-pro-europe-rallying-cry/a-48518264

[2] CDU und CSU Ziehen an Einem Strang: Mit Einigkeit für Europa, *Zeit Online*, 27 Nisan 2019, https://www.zeit.de/news/2019-04/27/cdu-und-csu-ziehen-an-einem-strang-mit-einigkeit-fuer-europa-190427-99-987669

[3]Manfred Weber: Türkiyeyle Müzakerelere Son Verme Zamanı Geldi, *AB Haber*, 28 Nisan 2019, http://www.abhaber.com/manfred-weberturkiyeyle-muzakerelere-son-verme-zamani-geldi/

[4]Message of John Paul II to the European Study Congress on the Theme: Towards a European Constitution?, *Libreria Editrice Vaticana*, 20 Haziran 2002, https://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/en/speeches/2002/june/documents/hf_jp-ii_spe_20020622_costituzione-europea.html

[5]Paul Kengor, Frances faith, Frances Loss, *Christian Post*, 18 Nisan 2019, https://www.christianpost.com/voice/frances-faith-frances-loss.html

[6]Hasan Erdoğan, Avrupa Birliğinde Anayasa Hazırlık ve Onay Sürecinin Değerlendirilmesi,Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, s. 344. https://dergipark.org.tr/download/article-file/194725

[7]Ludger Kühnhardt, European Union The Second Founding, Nomos Verlagsgesellschaft, 2008, s. 81, https://www.jstor.org/stable/pdf/j.ctv941vm5.5.pdf?refreqid=excelsior%3Acb834aac8043a33505228a

[8]Treaty Establishing A Constitution for Europe, European Union, s. 42. 13 Ocak 2005, https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_establishing_a_constitution_for_europe_en.pdf

[9]Ibid. s. 52.

[10]Nilüfer Göle, Gündelik Yaşamda Avrupalı Müslümanlar Avrupa Kamusal Alanındaki İslam İhtilafları Üzerine Bir Araştırma, Metis Yayınları:İstanbul, s. 37.

[11]The French Ambassador Is Retiring Today. Heres What He Really Thinks About Washington., *The Atlantic*, 19 Nisan 2019, https://www.theatlantic.com/politics/archive/2019/04/conversation-outgoing-french-ambassador-gerard-araud/587458/

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik

Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "AVRUPA AĞZINDAN KAÇIRIYOR: AVRUPA HER ZAMAN HRİSTİYAN." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2019 / 11. Mayıs 03. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Analiz/AVRUPA-AGZINDAN-KACIRIYOR-AVRUPA-HER-ZAMAN-HRISTIYAN

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır